

VAMMAISPALVELULAIN MUKAISEN KULJETUSPALVELUN TOIMINTA-OHJE 1.7.2018 ALKAEN

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.6.2018 § 56

1. TOISSIJAISUUS

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään silloin, kun vammainen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla (VpL 4 §).

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua ei saa käyttää sairaala-, terveyskeskus-, poliklinikka-, lääkäri- tai kuntoutusmatkoihin. Ne korvataan muun lainsäädännön mukaisesti (esim. Kela, vakuutusyhtiö).

2. KULJETUSPALVELUN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Hakijalla tulee olla kotikuntalain mukainen kotipaikka Riihimäellä. Kuljetuspalveluja myönnetään hakemuksesta sellaiselle vaikeavammaiselle henkilölle:

- joka ei saa kulkemiseen tukea muiden säädösten nojalla
- jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia (VpA 5 §).

Kuljetuspalvelun tarpeen tulee johtua vammasta tai sairaudesta, joista aiheutuva haitta on pysyvä tai pitkäaikainen. Palvelun myöntäminen perustuu hakijan kanssa tehtyyn palvelutarpeen arvioon ja palvelusuunnitelmaan. Matkat toteutetaan kuljetuspalvelujen tuottajan (kaupungin) järjestämällä kuljetuskalustolla (taksi, invataksi tai muu vastaava kulkuneuvo).

3. KULJETUSPALVELUN LAAJUUS

Kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle **kohtuulliset kuljetuspalvelut** (VpL 8 §). Kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistuksen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, **jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset**. (VpA 4 §). Jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset. Riihimäen lähikuntia ovat Hausjärvi, Janakkala, Loppi ja Hyvinkää. Kunnan on järjestettävä kuljetuspalveluja vaikeavammaiselle henkilölle siten, että hänellä on mahdollisuus välttämättömien töhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaiseen jokapäiväiseen elämään kuuluvaan asiointi- ja virkistysmatkaan kuukaudessa (VpA 6 §). Työ- ja opiskelumatkat korvataan vaikeavammaiselle henkilölle yksilöllisen tarpeen mukaisesti.

4. SAATTAJAN/AVUSTAJAN JA MUIDEN MUKANA KULKEVIEN MATKAT

Asiakkaan mukana voi matkustaa yksi saattaja tai avustaja maksutta. Saattaja tai avustaja on oikeutettu kulkemaan asiakkaan mukana, mikäli asiakkaan heikentynyt toimintakyky edellyttää välitöntä avustamista ennen matkaa, matkan aikana ja matkan päättyessä tai asiointikohteessa ja avustustarve on suurempi kuin normaaliin taksipalveluun kuuluva avustus. Normaali taksipalvelu turvaa asiakkaan matkan ovelta ovelle.

Saattajan lisäksi asiakas voi ottaa mukaan muita matkustajia samaan taksiin, jos heillä on sama lähtöosoite ja määränpää. Jokaisesta ylimääräisestä matkustajasta peritään paikallisliikenteen mukainen kertalipun hinta tai, jos matka ulottuu Riihimäen kaupungin ulkopuolelle, liitteenä olevan taulukon mukainen kilometriperusteinen hinta.

5. HAKUMENETTELY

Kuljetuspalveluja haetaan kirjallisesti kuljetuspalvelujen hakemuslomakkeella vammaispalveluista. Lisäksi liitteeksi tarvitaan lääkärinlausunto kuljetuspalvelun tarpeesta. Tarvittaessa päätöksentekijä pyytää lisäselvityksiä.

Opiskelumatkoja haettaessa tarvitaan liitteeksi opiskelutodistus. Työmatkojen kuljetuspalvelua varten tarvitaan työnantajan todistus työsuhteesta ja sen jatkumisesta.

Liitteitä ei tarvita, mikäli päätöksentekoa varten tarvittavat tiedot ovat päätöksentekijän käytettävissä, eikä niissä ole tapahtunut muutoksia.

6. KULJETUSPALVELUJEN TARPEEN ARVIOINTI

Kuljetuspalvelujen tarpeen arviointi perustuu asiakkaan elämäntilanteen, elinympäristön ja hänen vammastaan tai sairaudestaan aiheutuvan toimintarajoitteen kartoittamiseen.

Kuljetuspalvelutarpeen arviointi perustuu yksilölliseen asiakkaan tilanteen mukaiseen

- sosiaalityöntekijän / sosiaaliohjaajan tekemään palvelutarpeen arviointiin
- tarvittaessa tehtyyn koematkaan
- asiakkaan toimittamiin kuljetuspalveluhakemuksen liitteisiin.

Asiakkaan kuljetuspalvelujen tarvetta selvittäessä arvioidaan, onko hakijan mahdollista käyttää joukkoliikennevälineitä (esim. matalalattiabussit) ja niitä täydentävää joukkoliikenteen palvelulinjaa. Huomioon otetaan myös hakijan kyky käyttää saattajan avulla joukkoliikennevälineitä.

7. PÄÄTÖKSENTEKO JA PALVELUN SISÄLLÖN MÄÄRITTELY

Päätöksen kuljetuspalvelusta tekee Riihimäen kaupungin sosiaali- ja terveystoimen delegointisäännössä määrätty viranhaltija. Asiakas saa kirjallisen päätöksen muutoksenhakuohjeineen. Päätös sisältää myös mahdollisen oikeuden invataksin ja/tai vakiotaksin käyttöön.

Kuljetuspalveluja myönnetään pääsääntöisesti toistaiseksi voimassa oleviksi ja erityisin perustein määräajaksi. Päätös tarkistetaan aina, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat. Kunta voi irtisanoa kuljetustukipäätöksen päättymään aikaisintaan irtisanomiskaukautta seuraavan kahden kuukauden kuluttua, mikäli kuljetustuen perusteet muuttuvat.

Päätöksen perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

7.1 Invataksi ja avustamislisä

Asiakkaalla on oikeus käyttää invataksia, jos hän ei vammansa vuoksi kykene käyttämään tavallista taksia ja asiakkaan kuljettaminen edellyttää autoa, jossa on asianmukainen pyörätuoli- tai paarivarustus. Invataksin käyttöoikeudesta tehdään kirjallinen päätös.

Kuljettajalle maksetaan avustamislisä, jos asiakas tarvitsee avustamista noutokohteessa sisätilasta autoon tai kuljetuksen päätepisteessä autosta sisätilaan tai asiakkaan kuljettaminen edellyttää autoa, jossa on asianmukainen pyörätuoli- tai paarivarustus.

7.2 Vakiotaksi ja yksinmatkustusoikeus

Asiakkaalle voidaan myöntää oikeus vakiotaksin käyttöön, jos kuljetuspalvelun käyttö vammasta tai sairaudesta johtuvasta syystä ei ole mahdollista ilman asiakkaan tuntevaa kuljettajaa. Asiakkaan tulee hakea oikeutta vakiotaksiin päätöksentekijältä. Samoin meneillään, jos asiakas ei kykene matkustamaan muiden matkustajien seurassa, vaan tarvitsee oman kyydin (yksinmatkustusoikeus). Vakiotaksin käyttöoikeus tai yksinmatkustusoikeus myönnetään vain vammasta tai sairaudesta johtuvasta painavasta syystä (esim. vaikeasti autistinen henkilö, puhevammainen henkilö).

7.3 Yhdensuuntainen matka

Kuljetuspalvelumatka on yhdensuuntainen matka lähtöosoitteesta määränpäähän ja päättyy eri osoitteeseen, kuin mistä se on alkanut. Matka on aina tehtävä suorinta reittiä. Paluu lähtöosoitteeseen on uusi kuljetuspalvelumatka tai matkan jatkuminen yhdestä asiointikohteesta toiseen on toinen yhdensuuntainen matka.

Lyhyt pysähdys matkan varrella on mahdollista. Pysähdykselle ei voida määritellä tarkkaa minuuttimäärää, kyseessä on kuitenkin enintään muutaman minuutin mittainen pysähdys, kun asiakas käy esim. postilaatikolla tai pankkiautomaatilla. Pysähtyminen pidempiaikaista asiointia varten (esim. apteekissa, kaupassa tai pankissa asioiminen) keskeyttää yhdensuuntaisen matkan, jolloin matkan jatkuminen on uusi kuljetuspalvelumatka.

Työmatkoina korvataan asunnon ja työpaikan väliset matkat. Mikäli työtä tehdään yhtä useammassa paikassa työpäivän aikana, korvattavia matkoja ovat matkat kotoa päivän ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä kotiin. Matkoja ei voi käyttää

työnantajan määräyksestä tapahtuviin työn tekemiseen tai yritystoimintaan liittyviin matkoihin.

8. MATKOJEN TILAAMINEN JA YHDISTELY

Kuljetuspalvelumatka tilataan maakunnalliselta kuljetuspalvelukeskukselta. Matkojen tilaamisesta on laadittu erillinen ohje, joka toimitetaan asiakkaalle. Kuljetuspalvelukeskus yhdistelee asiakkaiden matkoja mahdollisuuksien mukaan. Saman auton kyydissä voi siten matkustaa samalla kertaa useampi kuin yksi matkustaja.

9. ASIAKKAAN OMAVASTUUOSUUS JA MUIDEN MATKUSTAJIEN MAKSUT

9.1. Asiakkaan omavastuuosuus

Asiakas maksaa asiointi- ja virkistysmatkojen omavastuuosuuden kuljettajalle matkan päätyttyä. Omavastuuosuus on Riihimäen kaupungin alueella Riihimäen paikallisliikenteen kertalipun hinnan suuruinen. Riihimäen kaupungin ulkopuolelle ulottuvilla matkoilla omavastuuosuus määräytyy kilometriperusteisesti liitteenä olevan taulukon mukaisesti (noudattaa entistä Matkahuollon lippuhinnastoa vuodelta 2014).

9.2. Asiakkaan työ- ja opiskelumatkojen omavastuuosuus

Opiskelumatkojen omavastuuosuus on Riihimäen kaupungin alueella kulloinkin voimassa oleva paikallisliikenteen opiskelijalipun hinta ja Riihimäen ulkopuolelle ulottuvilla matkoilla Kelan koulumatkatuen mukainen omavastuuosuus.

Työmatkojen omavastuuosuus on Riihimäen kaupungin alueella kulloinkin voimassa oleva paikallisliikenteen kaupunkilipun hinta. Riihimäen ulkopuolelle ulottuvilla työmatkoilla peritään omavastuuosuus, joka vastaa sen julkisen liikenteen lipputuotteen hintaa, jolla henkilö matkustaisi, mikäli kykenisi matkustamaan julkisin liikennevälinein.

9.3. Kyydissä olevilta perittävät maksut

Saattajan lisäksi asiakas voi ottaa mukaan muita matkustajia samaan taksiin, jos heillä on sama lähtöosoite ja määränpää. Jokaisesta ylimääräisestä matkustajasta peritään paikallisliikenteen mukainen kertalipun hinta tai matkan suuntautuessa Riihimäen kaupungin ulkopuolelle liitteenä olevan taulukon mukainen maksu.

10. MAKSAMINEN JA KÄYTTÖEHDOT

Asiakkaan tulee näyttää autoon tullessaan kuvallinen henkilöllisyystodistus. Perille saavuttaessa asiakas maksaa matkan omavastuuosuuden välittömästi kuljettajalle käteisellä tai pankkikortilla. Matkaoikeutta ei voi luovuttaa toiselle henkilölle. Matkaoikeudella ei voi maksaa kuljettajan suorittamaa asiointimatkaa, jolla asiakas ei ole mukana. Matkaoikeudella ei voi maksaa ennakoon matkaa, joka toteutuu myöhemmin. Matkustusoikeus on

enintään kuljetuspalvelupäätöksessä sallittu määrä matkoja kalenterikuukaudessa. Käyttämättömiä matkoja ei voi siirtää toiselle kuukaudelle. Käyttämättömät matkat eivät vähennä matkustusoikeutta seuraavilta kuukausilta.

Kuljettaja antaa asiakkaalle kuitin kuljetuspalvelumatkan päätyttyä. Kuitista näkyy peritty omavastuu sekä mahdollinen avustamislisä. Asiakkaan tulee säilyttää puoli vuotta saamansa kuitit, jotta mahdolliset epäselvyydet voidaan selvittää.

11. OLOSUHTEIDEN MUUTOKSET

Kuljetuspalveluja saavan henkilön on ilmoitettava hänen kuljetuspalveluasioitaan hoitavaan kaupungin toimipisteeseen kaikista kuljetuspalvelun käyttöön liittyvistä muutoksista (esim. toimintakyvyn muutokset, yhteystietojen muutokset, muutto toiselle paikkakunnalle). Kuljetuspalvelupäätös tarkistetaan, jos muutokset sitä edellyttävät. Mikäli kuljetuspalvelujen tarve on lakannut, päätös lakkautetaan.

Jos kuljetuspalvelua käytetään ohjeiden vastaisesti, on seurauksena kuljetuspalvelun keskeyttäminen tai lakkauttaminen ja mahdolliset rikosoikeudelliset toimenpiteet. Ohjeiden vastaisen tai vilpillisen toiminnan seurauksena korvatut matkakustannukset peritään takaisin. Kaupunki valvoo matkojen käyttöä.